Tuomas Ojanen

24.9.2020

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

HE 31/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Arvioinnin lähtökohtia

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä lait valtion liikelaitoksista annetun lain, julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain, sähkömarkkinalain ja julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta. Puolustushallinnon rakennuslaitoksesta annettu laki kumottaisiin.

Esityksen mukaan valtion rakennettu kiinteistövarallisuus olisi jatkossa keskitetty kahteen liikelaitosorganisaatioon: Nykyiseen Senaatti-kiinteistöt -liikelaitokseen ja sille perustettavaan uuteen tytärliikelaitoksena toimivaan Puolustuskiinteistöihin. Yhdessä nämä muodostaisivat tässä laissa tarkoitetun Senaatti-konsernin. Senaatti-kiinteistöjen omistajahallinnassa oleva ja Puolustusvoimien käyttämä kiinteistövarallisuus siirrettäisiin Puolustuskiinteistöihin. Samalla tätä omaisuutta nykyisin hoitavan Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminta siirrettäisiin valtaosin Puolustuskiinteistöihin ja joiltain osin Senaatti-kiinteistöihin. Senaatti-kiinteistöt vastaisi jatkossakin valtion muiden tila-asiakkaiden palveluista.

Ehdotettava uusi laki Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä olisi laitoskohtainen erityislaki, johon sisältyisivät valtion omistamien puolustuskiinteistöjen uudelleenorganisointia koskevat säännökset sekä Senaatti-konsernia ja Senaatti-kiinteistöjä koskevat liikelaitoskohtaiset säännökset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2020

Esityksen taustalla on istuvan hallituksen hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan puolustushallinnon kiinteistöjärjestelmää uudistetaan paremmin puolustushallinnon tarpeita palvelevaksi perustamalla Senaatti-kiinteistöille tytärliikelaitos Puolustuskiinteistöt, joka vastaa puolustushallinnon erityistarpeista muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Puolustuskiinteistöjen velvoitteista säädetään lailla. Tavoitteena on linjauksen mukaan vähentää myös toimitilakustannusten nousua.

Esityksen säätämisjärjestysjaksossa ehdotettua sääntelyä on tarkasteltu valtion liikelaitoksista säätävän perustuslain 84 §:n 4 momentin, valtion lainanotosta säätävän perustuslain 82 §:n kannalta ja ministeriöistä ja niiden toimialasta säätävän perustuslain 68 §:n kannalta. Lisäksi ehdotettua sääntelyä on tarkasteltu hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säätävän perustuslain 124 §:n kannalta.

Säätämisjärjestysperusteluista ilmenevien valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin yleisten lähtökohtien ohella on nähdäkseni syytä painottaa liikelaitosten ominaispiirteitä *eduskunnan budjetti- ja ohjaustoimivallan* kannalta. Ensinnäkin perustuslain 84 §:n 4 momentin toisen virkkeen mukaan liikelaitosten tuloarvioita ja määrärahoja otetaan talousarvioon vain siltä osin kuin lailla säädetään. Virkkeen ilmaisema periaate on poikkeus budjetin ns. täydellisyysperiaatteesta, koska liikelaitosten tulot ja menot jätetään pääsääntöisesti valtion budjetin ulkopuolelle. Vaikka liikelaitoksilla on oma talous, ne eivät kuitenkaan ole valtiosta erillisiä subjekteja, vaan kuuluvat valtioon muodollisesti ja ovat rajoitetusti valtion budjettitalouden piirissä.

Lisäksi valtion liikelaitosten erityispiirteenä on, ettei niiden asema yksinomaan määräydy sen mukaan, että niiden toiminnan ja talouden yleisistä perusteista säädetään lailla perustuslain 84 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan, koska saman momentin 3 virkkeen mukaan eduskunta hyväksyy valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä liikelaitoksen keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet. Kysymys on perustuslain kannalta poikkeuksellisesta päätöksentekomenettelystä, jota perustuslakivaliokunta on luonnehtinut seuraavasti:

> ”Muiden kuin määrärahapäätösten tekeminen tulo-ja menoarvion käsittelyn yhteydessä johtaa siihen, että eduskunta tekee budjettikäsittelylle ominaisin enemmistöpäätöksin ratkaisuja, jotka eivät välittömästi tarkoita tulo- ja menoarviosta päättämistä, eivätkä koske sen täytäntöönpanoa ….Budjettimenettelyssä tehtävien uudentyyppisten päätösten vaikutukset saattavat lisäksi ulottua laajalle, minkä vuoksi nämä päätökset ovat asialliselta luonteeltaan rinnastettavissa lainsäädäntöratkaisuihin.” Edelleen perustuslakivaliokunnan mukaan eduskunnan valta tehdä talousarvion käsittelyn yhteydessä päätöksiä liikelaitosten tavoitteista “merkitsee valtiosäännön kannalta poikkeuksia niistä päätöksentekosäännöistä, jotka ovat noudatettavina lakiehdotuksia käsiteltäessä.” PeVM 17/1990 vp, s. 4.

Liikelaitoslain 6 §:n 1 momentissa on säädetty tarkemmin eduskunnan ohjaustoimivallasta. Käsillä olevalla esityksellä ehdotetaan muun ohella muutettavaksi liikelaitoslain 6 §:ää.

Valtion liikelaitoksiin kohdistuvassa eduskunnan ohjausvallassa on yleisemmin kysymys eduskunnan finanssivaltaan sisältyvän budjettivallan ja varsinkin valtiontalouden valvontavallan muodosta. Perustuslain esitöiden mukaan eduskunnan valtion taloudenhoidon ja talousarvion noudattamisen valvonta ja tarkastus ulottuu niin valtion talousarvioon sisältyvään kuin sen ulkopuoliseenkin valtiontalouteen. Valvonnan piiriin kuuluvat siten valtion virastot ja laitokset, rahastot, valtion liikelaitokset ja teollisuuslaitokset, valtionenemmistöiset osakeyhtiöt ja esimerkiksi valtionosuudet. Eduskunta valvoo sekä valtion taloudenhoidon laillisuutta että tarkoituksenmukaisuutta (HE 1/1998 vp, s. 140–141; PeVM 10/1998 vp, s. 24. Ks. VaVL 29/1998 vp. Ks. myös HE 71/2006 vp, s. 19–20). Valtiontalouden valvontavaltaan liittyy läheisesti *ohjausvalta*.

Eduskunnan ohjaus- ja valvontavallan tehokkaan toteutumisen kannalta keskeinen merkitys on eduskunnan kattavilla ja oikea-aikaisilla tiedonsaantioikeuksilla. Valtion liikelaitoksien suhteen eduskunnan keskeisenä tietolähteenä ovat hallituksen vuosikertomukset, joihin nykyään sisältyvät muun ohella valtion liikelaitosten tilinpäätökset sekä tärkeimmät tiedot niiden toiminnasta ja tuloksellisuudesta. Hallituksen

vuosikertomukseen otettavien kuvausten tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta.

Lopuksi on ennen lakiehdotuksen arviointia syytä yhtäältä todeta, että johtamani tutkimusryhmä laati eduskunnan tarkastusvaliokunnalle laajan selvityksen eduskunnan budjetti- ja valvontavallasta. Selvityksessä tarkasteltiin myös liikelaitoksia eduskunnan budjetti- ja valvontavallan näkökulmasta (ks. O 21/2016 vp, ks. myös TrVM 9/2017 vp).

Toisaalta arvioin kesällä 2019 valtiovarainministeriön pyynnöstä yleisellä tasolla – siis ilman lakiehdotusluonnoksia tms. konkreettisia ehdotuksia – hallitusohjelman kirjausta puolustushallinnon kiinteistöjärjestelmää kehittämisestä perustuslain kannalta. Tuolloin päädyin kantaan, jonka mukaan perustuslain 84 §:stä tai muualtakaan perustuslaista ei johtunut estettä Puolustuskiinteistöt -nimisestä tytärliikelaitoksesta säätämiselle joko liikelaitoslaissa tai erikseen säädettävässä erityislaissa. Katsoin kuitenkin, että Puolustuskiinteistöistä tulisi säätää nimenomaisesti erikseen erityslaissa ja että perustuslain kannalta olisi perustelluinta - huomioiden muun muassa puolustushallinnon kiinteistöjärjestelmän maanpuolustukseen ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvät erityispiirteet valtion muuhun kiinteistövarallisuuteen verrattuna, samoin kuin tarve turvata paitsi ministeriöiden myös *eduskunnan* ohjaustoimivalta – malli, jossa Puolustuskiinteistöt järjestettäisiin myös Senaattikiinteistöistä erilliseksi, jotta muun muassa eduskunnan ohjausvalta voisi ulottuisi selvästi Puolustuskiinteistöihin sen sijaan, että eduskunnan ohjausvalta kanavoituisi välillisesti emoliikelaitoksen, so. Senaatti-kiinteistöjen kautta. En siis kuitenkaan nähnyt myöskään perustuslaista johtuvan estettä nyt esitettävälle tytärliikelaitosmallille.

Arvio

Valtion liikelaitosten toiminnan ja talouden yleisistä perusteista säädetään perustuslain 84 §:n 4 momentin mukaan lailla. Liikelaitoksia koskevia tuloarvioita ja määrärahoja otetaan talousarvioon vain siltä osin kuin lailla säädetään. Eduskunta hyväksyy talousarvion käsittelyn yhteydessä liikelaitosten keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet.

Nähdäkseni perustuslain 84 §:stä kuin muualtakaan perustuslaista ei sinänsä johdu estettä nyt ehdotettavalle tytärliikelaitosmallille, vaikkei perustuslain 84 §:n 4 momentti tai edes sen esityöt nimenomaisesti tunnista tytärliikelaitosmallia. Myöskään voimassa oleva liikelaitoslaki 1062/2010, jota *ei* ole säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella, ei tunnista tytärliikelaitosmallia. Sitä vastoin liikelaitoslaki[1] mahdollistaa sen, että liikelaitoksella voi olla yksi tai useampi *tytäryhtiö.*

[1] Liikelaitoslaki on sinänsä säädetty aikoinaan yleislaiksi. Käytännössä se on nykyään laitoskohtainen laki, koska lain mukaisena valtion liikelaitoksena toimii vain valtiovarainministeriön hallinnonalalla Senaatti-kiinteistöt (2 §). Toinen valtion liikelaitos on Metsähallitus, jonka toiminta kuitenkin organisoitiin uudelleen 15.4.2016 voimaan tulleella lailla Metsähallituksesta (234/2016). Metsähallitukseen ei sovelleta vuoden 2010 liikelaitoslakia.

Käytännössä esityksessä nyt valittu tytärliikelaitosmalli tarkoittaa, että Puolustuskiinteistöihin kohdistuisi Senaatti-kiinteistöjen tytärliikelaitoksena ja yleensä osana Senaatti-konsernia kahden eri ministeriön, so. puolustusministeriön ja valtiovarainministeriön, ohjaus- ja valvontavaltaa. Samoin eduskunnan ohjaus- ja valvontavalta kanavoituisi Puolustuskiinteistöihin sekä suoraan että välillisesti Senaatti-kiinteistöt -liikelaitokseen ja yleensä Senaatti-konserniin kohdistuvan ohjaus- ja valvontavallan kautta.

Nyt ehdotettavaan tytärliikelaitosmalliin on päädytty sellaisista taloudellis-hallinnollisista tarkoituksenmukaisuussyistä, joista tehdään selkoa esityksen jaksossa 6.1.4 (s. 28), ja jotka ovat sinänsä hyväksyttäviä myös perustuslain kannalta.

Perustuslain kannalta keskeisintä on kuitenkin järjestää riittävän selkeästi ja toimivasti ministeriöiden ja eduskunnan ohjaus- ja valvontavalta suhteessa Puolustuskiinteistöihin. Kuten esityksen säätämisjärjestysjaksostakin ilmenee, eduskunnan perustuslakivaliokunta on totesi Metsähallituksen uudelleen organisointia koskevassa lausunnossaan (PeVL 1/2016vp), että perustuslaista ei johdu estettä sille, että samaan valtion toimielimeen kohdistuu eri ministeriöiden ohjausta ja valvontaa. Sen sijaan perustuslain ministeriöitä koskevaan sääntelyyn liittyy perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan ”väistämättä vaatimus siitä, että ministeriöiden toimielimiin kohdistamista ohjaus- ja valvontatoimista säädetään siten, ettei toimivallan rajoista vallitse epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta.”

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa 1/2016 vp olevan kannanoton asiayhteytenä olivat Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien ohjausta ja valvontaa koskevan sääntelyn epäselvyydet ja ristiriitaisuudet.

Nyt käsillä olevan esityksen säätämisjärjestysperustelujen mukaan voimassaolevan liikelaitoslain mukaan lain nojalla toimivalla liikelaitoksella, so. Senaattikiinteistöillä *ei* olisi perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä (ks. myös HE 63/2010 vp, kpl 3.2). Esityksen mukaan tarkoituksena ei ole muuttaa tätä lähtökohtaa.

Esityksen säätämisjärjestysperustelut ovat kuitenkin tältä osin jännitteistä luettavaa, kun yhtäältä perustelujen mukaan liikelaitoksilla ”voidaan katsoa olevan julkinen tehtävä, johon kuuluu tukea tilapalveluja tuottamalla valtio-organisaation yksiköitä, jotka vastaavat julkisten hallintotehtävien hoitamisesta”. Toisaalta esityksen mukaan liikelaitosten ”tehtävää ei voida kokonaisuutenakaan arvioiden katsoa miltään osin julkisen hallintotehtävän hoitamiseksi” (s. 50).

Voimassa olevaa liikelaitoslakia *ei* ole säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Kun lisäksi otetaan huomioon paitsi esityksen itsensäkin säätämisjärjestysperustelut myös varsinkin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö julkisista hallintotehtävistä (ks. kootusti PeVL 26/2017 vp), nähdäkseni käsillä olevien liikelaitosten tehtäviä voidaan pikemminkin juuri kokonaisuutena tarkastellen pitää julkisina hallintotehtävinä lopputuloksella, että perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 1/2016 vp esitetty kannanotto tarpeesta säännellä riittävän selvästi ministeriöiden ohjaus- ja valvontatoimivallasta on syytä ottaa ehdotetun sääntelyn valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin lähtökohdaksi. Korostan kuitenkin, ettei

perustuslakivaliokunta ole linjannut Metsähallituksen tehtäviä lukuun ottamatta liikelaitosten tehtäviä perustuslain 124 §:n kannalta ja että on siten avoin ja uusi tulkintakysymys, katsotaanko Senaatti- ja Puolustuskiinteistöjen tehtävissä olevan kysymys perustuslain 124 §:ssä tarkoitetuista julkisista hallintotehtävistä.

Ehdotetun sääntelyn yksityiskohtaisissa perusteluissa ja muuallakin esityksessä on tehty selkoa käsillä olevien ministeriöiden ohjaus- ja valvontatoimivallan suhteista. Säännösperusteisesti on myös koetettu luoda edellytyksiä puolustusministeriön ohjaustoimivallan toteutumiselle suhteessa Puolustuskiinteistöihin ”sen tuottaessa 2 §:ssä säädetysti palveluita Puolustusvoimille ja Puolustusvoimien määrittelemille kumppaneille Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:ssä säädettyjen Puolustusvoimien tehtävien tarpeisiin”. Viittaan erityisesti 1. lakiehdotuksen 1 §:n 2 momenttiin, 2 §:n 2-4 momenttiin ja 7 §:ään.

Nähdäkseni ministeriöiden ohjaus- ja valvontatoimivallan keskinäissuhteista ei syntyne epäselvyyksiä ja tulkinnanvaraisuutta niin kauan kuin ministeriöt vain ovat riittävässä yhteisymmärryksessä toistensa kanssa Puolustuskiinteistöihin liittyvistä kysymyksistä. Ehdotettava sääntely ei kuitenkaan nähdäkseni täysin kykene estämään ministeriöidenohjausvallan rajoja koskevien epäselvyyksien esille tuloa, *jos* ministeriöiden välillä alkaa esiintyä erilaisia käsityksiä Puolustuskiinteistöjen hoitamisesta ja kehittämisestä. Epäselvyyksiä ja tulkinnanvaraisuuksia voinevat synnyttää esimerkiksi kysymykset siitä, mitkä asiat rajautuvat Puolustuskiinteistöihin, mitkä taas voivat vaikuttaa muuallekin Senaatti-konserniin (ks. esim. 1 lakiehdotuksen 7 §:n 3 momentti, jonka mukaan ”Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtaja toimii kuitenkin esittelijänä asioissa, joilla on merkittäviä vaikutuksia koko Senaatti-konserniin”). Epäselväksi näyttää muutoinkin jäävän se, miltä osin puolustusministeriö vastaa ehdotetun sääntelyn perusteella toimialaansa kuuluvien Puolustuskiinteistöjen tehtävien ohjauksesta. Jos perustuslakivaliokunta päätyy pitämään näitä tehtäviä julkisina hallintotehtävinä, silloin pitäisi nähdäkseni edellyttää, että puolustusministeriön ohjaustoimivalta kattaa selvästi kaikilta osin Puolustuskiinteistöjen julkiset hallintotehtävät (vrt. laki metsähallituksesta).

Perustuslain 68 §:n 1 momentin mukaan kukin ministeriö vastaa toimialallaan valtioneuvostolle kuuluvien asioiden valmistelusta ja hallinnon asianmukaisesta toiminnasta. Hallinnon asianmukaisesta toiminnasta vastaaminen kattaa myös ministeriön alaistaan hallintoa koskevan ohjauksen ja valvonnan, jota kautta ministeriöhallinnolle tyypillinen parlamentaarinen luonne ulottuu myös alemmille hallinnon tasoille (HE 1/1998 vp, s. 119/I). Ministeriöiden toimialasta ja asioiden jaosta niiden kesken säädetään perustuslain 68 §:n 3 momentin perusteella lailla tai valtioneuvoston antamalla asetuksella. Käytännössä ministeriöiden välinen toimialajako on mahdollisimman tyhjentävästi pyritty määrittelemään valtioneuvoston ohjesäännössä. Perustuslain säännös ei kuitenkaan edellytä toimialajaosta säätämistä keskitetysti valtioneuvoston ohjesäännössä, vaan kyseinen jako voi perustua myös lakien tai muiden asetusten säännöksiin (HE 1/1998 vp, s. 119/II, ks. myös PeVL 1/2016 vp).

Kaiken kaikkiaan Puolustuskiinteistöjen perustaminen itsenäisenä, Senaatti-kiinteistönä erillisenä liikelaitoksena olisi sekä eduskunnan että ministeriön ohjaus- ja valvontavallan selkeän toteutumisen kannalta nyt ehdotettavaa tytärliikelaitosmallia selkeämpi

vaihtoehto perustuslain kannalta. Korostan tässä yhteydessä tarvetta turvata ministeriöiden ohjausvallan selkeän järjestämisen ohella eduskunnan ohjaus- ja valvontavallan toteutuminen.

Silti perustuslaki ei estä myöskään nyt ehdotettua tytärliikelaitosmallia, kunhan vain ministeriöiden ohjaus- ja valvontatoimista säädetään siten, ettei toimivallan rajoista vallitse epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta. Ehdotettua sääntelyä olisi koetettava tältä osin vielä selkeyttää, mikä voi olla helpommin sanottu kuin tehty.[2] Tässä yhteydessä on syytä kuitenkin lisätä, että perustuslakivaliokunnan lausunnossa 1/2016 vp havaitut ohjaustoimivallan sääntelyepäselvyydet, joita valiokunta esitti poistettavaksi, eivät kuitenkaan vaikuttaneet lakiehdotuksen säätämisjärjestykseen.

Voimaantulo

Ehdotettu sääntely tulisi esityksen mukaan voimaan 1.7.2020.

Ottaen varsinkin huomioon 1 lakiehdotuksen 9 §:n siirtymäsäännökset sekä säätämisjärjestysperusteluissa todettu siitä, että ”siirtymäsäännöksessä ehdotetulla tavalla ulkopuolisten sopimuskumppaneiden kanssa solmittuihin sopimuksiin ja sitoumuksiin ei tulisi taannehtivaa sääntelyä eikä järjestely heikentäisi ulkopuolisten tahojen oikeuksia” (s. 51), lain voimaantulo on syytä aikanaan mietintövaliokunnassa määrittää siten, ettei sääntely saa aikanaan voimaan tulleessaan taannehtivia vaikutuksia.

Muita seikkoja

Voimassa olevaa vuoden 2010 liikelaitoslakia aikanaan säädettäessä pyrittiin muun ohella lisäämään valtion liikelaitosten toiminnan neutraalisuutta liikelaitosmuodon EU-oikeuden mukaisuuden turvaamiseksi. Tarkkaan ottaen vuoden 2010 liikelaitoslain tarkoittama uudistus oli suurelta osin tarpeen juuri valtion liikelaitoksiin tuolloin liittyneiden EU-oikeudellisten epäkohtien vuoksi.

Tämän vuoksi voimassa olevassa liikelaitoslaissa omaksuttiin peruslinjaus siitä, etteivät liikelaitokset toimi markkinoilla, vaan tuottavat palvelujaan valtion virastoille ja laitoksille sekä muille sidosyksikköasemassa oleville asiakkaille. Samasta syystä toiminta tytäryhtiömuodossa on säännösperusteisesti rajoitettua ja edellyttää yleensä erityistä syytä ja valtioneuvoston lupaa (ks. 18 §).

---

[2] Metsähallituksen uudelleenorganisoinnin yhteydessä ministeriöiden ohjaus- ja toimivaltasuhteita pyrittiin selkeyttämään siten, että ympäristöministeriö ohjaustoimivalta kohdistettiin koskemaan Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoa toimialallaan, jolloin ministeriön toimivalta kiinnittyisi selkeästi valtioneuvoston ohjesääntöön. Nyt käsillä olevassa esityksessä on kuitenkin lähdetty siitä, että käsillä olevien liikelaitosten tehtävissä ei ole kysymys julkisista hallintotehtävistä. Tähän liittyen lakiehdotuksiin ei sisälly Metsähallituslain kaltaisia pykäliä liikelaitosten julkisista hallintotehtävistä. Jos perustuslakivaliokunta päätyy katsomaan, että Puolustuskiinteistöillä (ja Senaatti-kiinteistöillä) on julkisia hallintotehtäviä perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ehdotettavia lakeja lienee paikallaan täydentää samantapaisella julkisia hallintotehtäviä koskevalla sääntelyllä kuin Metsähallituslakiin sisältyy.

Nyt ehdotettavassa sääntelyssä tehtäisiin kuitenkin vuoden 2010 liikelaitoslakiin muutos, kun 2 lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin mukaan liikelaitos ”voi toimia vain vähäisessä määrin kilpailutilanteessa markkinoilla”.

Nähdäkseni säännösehdotus synnyttää *riskin EU-oikeudellisesta ongelmista EU:n valtiontukisääntelyn kannalta*, varsinkin kun EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei ole ainakaan toistaiseksi määritelty raja-arvoa taloudellisen toiminnan määrälle.[3]

Ehdotettavan sääntelyn mahdolliset EU-oikeudelliset ongelmat eivät ole ensisijaisesti valtiosääntöoikeudellinen kysymys. Silti ne eivät ole valtiosääntöoikeudellisesti merkityksettömiäkään, etenkin kun perustuslakivaliokunta on linjannut, että ”perustuslain 1 §:n 3 momentista voi johtaa myös oikeudellisesti merkityksellisen kannan, jonka mukaan suomalaisessa lainsäädännössä ei ole syytä pyrkiä EU-oikeuden kanssa ristiriidassa oleviin ratkaisuihin.” (PeVL 79/2018 vp). - Tosin nyt käsillä olevassa tilanteessa ristiriita EU-oikeuden kanssa ei ole ilmeinen, vaan ainoastaan potentiaalinen.

Helsingissä 24. päivänä syyskuuta 2020

Tuomas Ojanen

professori

Helsinki

[3] Ks. esim. tuomio 27.6.2017, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, jossa EU-tuomioistuin pidättyi määrittämästä markkinoilla toimimisen määrällisiä rajoja.